

Danka Zsófia

Technóval a világ ellen

Techno Worlds

aqb, Goethe Institut,
2021. VIII. 28. – X. 3.

*Techno was not designed to be dance music,
it was designed to be a futurist statement.*
Jeff Mills

A *Techno Worlds* című kiállítás a techno tágan értelmezett kulturális térhódításának és közösségformáló erejének vizsgálatára tesz kísérletet a Goethe Institut és a budafoki aqb együttműködésében. A techno mint elektronikus zenei műfaj a 80-as években született a michigani Detroitban. Egyre szélesebb földrajzi terjedésével a műfaj értelmezési keretei is folyamatosan változtak;

a 120-147 percenkénti leütésszámú tempó hol lassult, hol gyorsult az idők során, megszülettek jelentősebb irányzatai, mint a minimal vagy a hard techno, a rave, a trance – ezzel egyre több értelmezést és mélységet kapott a zenei stílus. Lüktetésének szuggesztív hatását nem kizárólag a hozzá kapcsolható partydrogok okozta féktelen eufóriában, hanem az ütemek antropológiai beágyazottságában

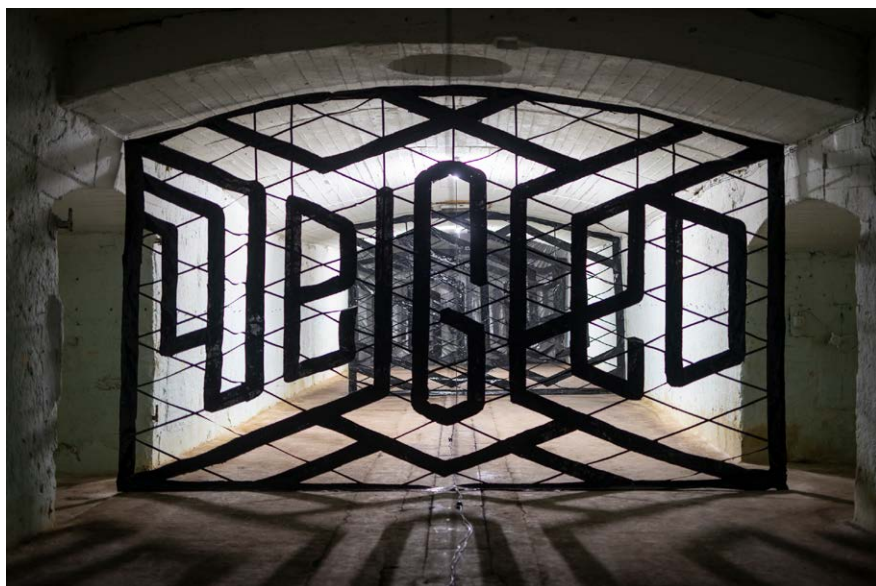
*Techno Worlds,
aqb Project Space,
kiállítási enteriőr
Fotó: Neogrady-Kiss
Barnabás
A művészek jóvoltából
↓ →*

Techno Worlds,
aqb Project Space,
kiállítási enteriőr
Fotó: Neogrády-Kiss
Barnabás
A művészek jóvoltából
↓

is kereshetjük, hiszen az első hang, amelyet életünkben hallunk és érzünk, a magzati korban anyánk szívverése. A trance, a tribal techno vagy a deep house zene gyökerei sokszor kapcsolódnak a sámánizmus, az ősi civilizációk hagyományaihoz. A sámán mint kiválasztott spirituális vezető kántálással, a dob egyenletes verésével esik révületbe, lép át a szellemvilágba, így hozva létre a két szféra közötti kapcsolatot. Ennek a megváltozott tudatállapotnak az áthallásai találhatók meg a techno közönségének zenei élményeiben is.

A műfaji diverzitás ellenére a techno a 90-es évekre visszafordíthatatlanul mozgalommá vált. Szociokulturális hatásai Európában kiváltképp látványosak. A berlini fal leomlásakor elinduló, milliós látogatottságú Love Parade partysorozat ereje politikai üzenetet hordozott, amely nem más, mint a zene átélésének távolságot, kultúrát, rangot és identitást átívelő kapcsa. Berlin a 80-as évek vége óta a techno fővárosaként él a köztudatban. A rendszerváltás után a fiatalok sorra foglalták el a város szélén üresen álló épületeket, ahol illegális bulikkal elindították a berlini elektronikus zenei színtér hősi korszakát (Der Bunker, Tresor, E-Werk). Az elnyomó rendszer lebomlása okozta megkönnyebbülés, a hirtelen szabadságélmény új szubkultúrát teremtett. Ebben az időszakban kaptak új reprezentációs lehetőséget a progresszív képzőművészeti irányzatok és a melegközösségek. A techno Kelet-Európában a rendszerváltás időszakában vált ismertté, ennek állít emléket az újvidéki születésű Aleksandra Domanovic. A művész 19:30 című, 11 perces videójában a techno nacionalizmustól mentes, kohéziós hatásáról beszél. A művész a volt jugoszláv országokban gyűjtött felvételeit elegyíti korabeli híradószignálokkal, felvételekkel, melynek eredménye egyszerre nosztalgikus és szorongást keltő.

A *Techno Worlds* nemzetközi vándorkiállításaként valósult meg a budafoki Art Quarter Budapest tereiben. A Goethe Intézet koncepciójának kidolgozását hosszas kutatómunka és infrastrukturális tervezés előzte meg. A Budapesten debütáló kiállítás öt éven keresztül fog utazni. A helyszín megválasztásának önmagában erős

üzenete van, az aqb nyitott és izgalmas, kissé outsider légköre, változatos terei kiváló lehetőséget kínálnak egy ilyen tematikájú kiállítás megrendezéséhez. Ugyanakkor a kiállítás a nemzetközi kurátorgárda gondos válogatása és a szakmai kiválóság ellenére sem váltotta be teljesen a hozzá fűzött reményeket.

A munkák három helyszínen tekinthetők meg, amely felerősíti a részt vevő pozíciót, de a techno szubverzív jellegét csak nagyon áttételesen képesek visszaadni. Izgalmas kivételt képez a Borsos Lőrinc művészpáros installációja az aqb pincéjének tárnáiban (*Moses Techno 2.0*), amely a zene kiterjesztett világának zsigerig hatoló atmoszféráját villantja fel. A kiállítás első felében, a földszinten és a 4. emeleten érdemes hosszabb időt eltölteni a művek dokumentációs jellege és feszes installálása miatt. Különböző videók, installációk és fotók mesélik el a techno mint szubkultúra legfontosabb jellegzetességeit, bepillantást nyerhetünk a közösség életébe, visszaemlékezéseibe, Tobias Zielony *Maskirovka* című fotósorozatán a kijevi techno- és queerközösség életéről kapunk néhány impressziót, párhuzamba állítva a 2013-as ukrainai harcokkal. A szereplők személyes élményein keresztül apránként rajzolódik ki egy érzéki univerzum, melyben a szabadság és az eszkepizmus egyként jelenik meg. Sokak kedvence volt a müncheni művészduó, a Chicks on Speed érintésre zajokat generáló faliszőnyege (*Theremin Tapestry*, 2010) amely a digitális technológia és az analóg praxisok kontrasztját elegyíti, valamint a Henrike Naumann & Bastian Hagedorn *The Museum of Trance* című installációja, amely a trance-zene ősi, rituális kötődéseit fogalmazza meg humoros formában. Több munka a tech-

nót mint zenei irányzatot csak marginálisan vagy áttételesen érinti, ennek ellenére fontos kapcsolódási pontokat kínál a mozgalom jelentőségének megértéséhez. Találkozhatunk „az éjszakai élet antihősének”, a média és a fogyasztói társadalom berlini kritikusának, Daniel Pflumm-nak pulzáló lightboxmunkáival és az Otolith Group *Hydra Decapita* című filmjével is, amely a Drexciya – detroiti technoformáció – afrofuturista gondolkísérletét a mai gazdasági és társadalmi jelenségek alapján dolgozza fel.

A techno mint képzőművészeti műfaj külső és belső pozícióit egyszerre, nemzetközi merítésből bemutatni igen nagy vállalkozás. A kiállítás elvitathatatlan érdeme, hogy fontos diskurzusokat indít el, és olyan nézőpontokat képvisel, mint a feminizmus, az afrofuturizmus és az aktivizmus vagy a homoszexuálisok jogai. A kiállításához kapcsolódóan zenei programok és beszélgetések is segítik a téma sokrétű befogadását. Az egyik alkalommal Puskár Krisztián jegyezte meg, hogy számára az igazán érdekes techno nem táncolható, sokkal inkább átélhető. Az zene esetében – ugyanúgy, mint egy műalkotásnál – minden ütem meghatározott céllal nyeri el végső formáját és „kerül összeillesztésre”. A kiállítás október 2-án monumentális partival búcsúzik Magyarországtól, majd elindul New York felé.

↑
[Techno Worlds,](#)
 aqb Project Space,
 kiállítási enteriőr
 Fotó: Neogrady-Kiss
 Barnabás
 A művészek jövőtől